

Schoolondersteuningsprofiel Staring College 2015-2019 Onderlegger 2

Criteria dialoogschool

ONDERWIJSCONCEPT (DIALOOG OVER LEERLINGEN MET SPECIALE ONDERWIJSBEHOEFTE, AANPASSINGEN, DIFFERENTIATIE)

a. Dialoog over speciale onderwijsbehoeften¹:

- Alle docenten binnen de school/afdeling kennen de leerlingen met wie ze werken bij naam en zijn op de hoogte met de speciale onderwijsbehoeften. Iedere medewerker voelt zich verantwoordelijk voor het signaleren van problemen met en om leerlingen. Er wordt op signalen gereageerd door zelf actie te ondernemen of signalen door te spelen naar degene die bevoegd en/of het best in staat is om actie te ondernemen.
- Onderwijsbehoeften worden in kaart gebracht en vastgelegd op basis van schriftelijke informatie bij de aanmelding, warme overdracht door de toeleverende school en informatie uit het gesprek met de ouders.
- Er is sprake van educatief partnerschap met ouders. Het uitgangspunt hiervan is dat er sprake is van een gelijkwaardige relatie tussen ouders en school met waardering voor ieders deskundigheid.
- Overdrachtsgegevens zijn voor alle bij het kind betrokken medewerkers beschikbaar in een beveiligd digitaal systeem.
- Het digitale leerlingvolgsysteem wordt door alle medewerkers gedurende de schoolloopbaan effectief benut:

- docenten en mentoren leggen bij incidenten en periodiek gegevens vast in het beschikbare leerlingvolgsysteem.

Het betreft gegevens over basisvaardigheden, referentieniveaus, sociaal emotionele ontwikkeling, geboden ondersteuning, samenwerking met ouders en incidenten;

- mentoren en vakdocenten raadplegen regelmatig het leerlingvolgsysteem en zijn in staat de gegevens te interpreteren waardoor signalen opgepikt worden en vertaald in de ondersteuningsaanpak.

- De school/afdeling heeft een ondersteuningsstructuur die de voortgaande dialoog over leerlingen met speciale onderwijsbehoeften waarborgt.
- De schoolleiding waarborgt de continuïteit van de dialoog door de aansturing van teams, mentoren en vakdocenten te organiseren.
- De speciale onderwijsbehoeften van iedere leerling komen minimaal twee maal per jaar in een leerlingenbespreking aan de orde. De onderwijsbehoeften van de leerling worden op basis van beschikbare gegevens geformuleerd en de bespreking levert een individueel plan met handelingsgerichte adviezen voor de leerkrachten op. De uitkomsten van de leerlingenbesprekingen en het individuele plan worden tevens met de ouders besproken.
- Iedere leerling heeft een mentor die verantwoordelijkheid neemt voor de onderwijsbehoeften van de leerlingen van wie hij mentor is. De mentor is in dat kader de eerste contactpersoon voor ouders en externen.
- De mentor is te allen tijde aanwezig bij de leerlingenbesprekingen.
- De school/afdeling hanteert een systeem waarbij belangrijke informatie over onderwijsbehoeften en incidenten dagelijks beschikbaar komt voor alle professionals in de school/afdeling.
- Docenten en andere professionals zorgen ervoor dat zij dagelijks geïnformeerd zijn over ontwikkelingen rond onderwijsbehoeften van leerlingen en incidenten.

¹ Bij onderwijsbehoeften gaat het om de leerling. Conform de definiëring bij het handelingsgerichte werken verstaan we onder ondersteuningsbehoefte de behoefte die de leerkracht heeft aan ondersteuning bij het werken met de leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte.

- De mentor maakt didactische en pedagogische onderwijsbehoeften bespreekbaar met zowel de individuele leerling, de ouders als de mentorklas.
- Mentoren beschikken over competenties om met leerlingen een dialoog over hun speciale onderwijsbehoeften te voeren.
- De school/afdeling heeft diagnostische expertise beschikbaar om na signalering de speciale onderwijsbehoeften verder in beeld te brengen.

b. De school waarborgt actief een sociaal en veilig klimaat. Dit wordt mede gewaarborgd door de aanwezigheid en toepassing van een verzuimprotocol, pestprotocol, vertrouwenspersoon, convenant veilige en leefbare school en meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld.

c. Er zijn gemeenschappelijke afspraken over hoe volwassenen in de school met elkaar moeten omgaan, hoe volwassenen met leerlingen moeten omgaan en hoe leerlingen onderling met elkaar moeten omgaan (gedragscode, waarin meegenomen wettelijke voorschriften).

d. Docenten maken n.a.v. de onderwijsbehoeften van de leerling zo nodig aanpassingen in hun lessen.

e. Bij leerlingen die extra ondersteuning krijgen wordt dit vastgelegd in het individueel ontwikkelingsperspectief².

f. De voortgang m.b.t. het opgestelde individuele ontwikkelingsperspectief wordt zowel op individueel als op schoolniveau gevolgd en geëvalueerd.

g. Er wordt door de docenten tijdens de lessen gedifferentieerd i.v.m.:

- speciale psychologische of sociaal-emotionele kenmerken;
- een meer of minder dan gemiddelde intelligentie;
- verschillende leerstijlen.

Gedifferentieerde onderwijsprogramma's zijn opgenomen in het vakwerkplan en beschikbaar per vaksectie.

h. Er zijn onderwijsprogramma's die waar nodig afgestemd zijn op leerlingen met fysieke beperkingen, bv. aangepaste roosters, beperkte lokaalwisseling, passend ingerichte elektronische leeromgeving en ruimte voor het verrichten van medische handelingen door daartoe bevoegden³.

i. Alle docenten zijn geïnformeerd over de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun leerlingen en zijn in staat om hier tijdens hun lessen op een preventieve wijze rekening mee te houden.

² Het ontwikkelingsperspectief is een wettelijk document dat de school opstelt voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Er zijn een paar verschillen tussen het oude handelingsplan en het nieuwe ontwikkelingsperspectief. Het ontwikkelingsperspectief kijkt naar de ontwikkelingsmogelijkheden van een leerling op lange termijn. De doelen aan het einde van de schoolloopbaan staan voorop en vervolgens wordt nagegaan wat er nodig is om die doelen te bereiken. Een tweede verschil is dat het handelingsplan een wettelijke afspraak is tussen ouders en school: deze moeten het met elkaar eens zijn over dat plan en de ouders zetten daarvoor een handtekening. De reden daarvoor is dat het handelingsplan gaat over de inzet van de middelen uit de rugzak. Het ontwikkelingsperspectief wordt opgesteld door de school zelf. Wel wordt daarover overlegd met de ouders. Dat overleg heet 'op overeenstemming gericht overleg'. In het ontwikkelingsperspectief kan de bijzondere inzet van middelen meegenomen worden, maar dat is geen noodzaak.

³ Het kan ook gaan om personen aan wie de bevoegdheid is overgedragen.

j. Aanvullend zijn er ten behoeve van het aanleren van sociale vaardigheden en preventie van gedragsproblemen orthopedagogische programma's beschikbaar.

k. Voor leerlingen die niet voldoende hebben aan het basisprogramma is sociale vaardigheidstraining of faalangstreductietraining beschikbaar.

l. De school/afdeling heeft een werkend protocol voor medische handelingen.

m. Voor ondersteuning van leerlingen bedoelde middelen worden ook daartoe ingezet. De school/afdeling legt verantwoording af, door de inzet van deze middelen zichtbaar te maken in de begroting, het jaarverslag en het resultatenoverzicht⁴.

EXTRA AANDACHT/TIJD

a. Ondersteuningsmiddelen worden zodanig ingezet dat dit leidt tot een aangepaste groepsgrootte en/of extra handen in de groep ten behoeve van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften.

b. De aangepaste groepsgrootte en/of de extra handen in de groep komen ten goede aan de speciale onderwijsbehoeften van de leerlingen in de groep.

c. Voor iedere leerling is een mentor beschikbaar die zowel hem/haar als de groep begeleidt voor de speciale onderwijsbehoeften.

d. Er is voor leerlingen een tweede aanspreekpunt (naast mentor of docent) om lastige situaties te bespreken.

e. Bij toelating is tijd beschikbaar om de leerling te ondersteunen bij het opstarten in de school.

f. Op school- en/of afdelingsniveau is, om mentoren en docenten te ondersteunen bij het omgaan met speciale onderwijsbehoeften van leerlingen, tijd beschikbaar bij ondersteuners als de zorgcoördinator, het zorgteam en het managementteam (minimaal enkele dagdelen per week).

g. De zorgcoördinator en/of mentor en/of teamleider heeft voor iedere leerling enkele uren per kwartaal beschikbaar om de schoolloopbaan te volgen en de communicatie over speciale onderwijsbehoeften te organiseren.

h. Voor leerlingen met een beperking of stoornis is expertise beschikbaar binnen de school/afdeling.

i. Er zijn handen beschikbaar voor ruimtes waar leerlingen die dat nodig hebben gedurende pauzes en andere drukke momenten verblijven.

j. Er is een systeem waarbij leerlingen elkaar helpen gedurende de schoolloopbaan.

⁴ Voorbeelden voor de inzet van ondersteuningsmiddelen: aanpassing klassengrootte, assistentie in de klassen.
Staring College 4015.1516 Onderlegger 2 SOP 2015-2019

BESCHIKBARE MATERIALEN

- a. Er wordt gebruik gemaakt van onderwijsmaterialen die niveau- en tempodifferentiatie mogelijk maken.
- b. Voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften zijn aangepaste methoden en materialen beschikbaar (zowel voor leren als gedrag) en er is aansluitend op de gebruikte lesmethoden aanvullend remediërend materiaal beschikbaar.
- c. Voor leerlingen die werken met een individueel ontwikkelingsperspectief zijn eigen leerlijnen en daarbij passende materialen beschikbaar.
- d. De school/afdeling zorgt ervoor dat onderwijsmaterialen met specifieke didactische, pedagogische, psychologische en/of fysiek-lichamelijke kenmerken toegankelijk en beschikbaar zijn voor alle docenten.
- e. De school heeft passende materialen/methodieken voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften (bv. voor dyslexie en/of dyscalculie)
- f. Het omgaan met (vermoedens van) dyslexie is vastgelegd in een protocol⁵.
- g. Door de hele school/afdeling heen wordt gewerkt met een speciaal programma voor sociaal-emotionele ontwikkeling.
- h. De school/afdeling beschikt aanvullend over materialen met speciale pedagogische en/ of psychologische kenmerken: orthopedagogische of – didactische programma's gericht op sociale vaardigheden, het voorkomen van gedragsproblemen en preventie van pestgedrag o.a. via sociale media.
- i. Voor sociale vaardigheidstraining en faalangstreductietraining zijn specifieke materialen beschikbaar.

RUIMTELIJKE OMGEVING

- a. Er is fysieke ruimte binnen de klas om aan leerlingen met speciale onderwijsbehoeften één-op-één ondersteuning gegeven.
- b. Er zijn aparte plekken buiten de klas waar één-op-één begeleiding van (groepjes) leerlingen met speciale onderwijsbehoeften plaats kan vinden.
- c. Er zijn aparte ruimtes waar leerlingen die dat nodig hebben gedurende pauzes en andere drukke momenten kunnen verblijven (bv. bij ASS).
- d. De school zorgt voor algemene fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen voor leerlingen met fysieke beperkingen (o.a. rolstoeltoegankelijkheid, invalidentoilet, lift naar een verdieping die door leerlingen gebruikt wordt).
- e. De school is bereid om i.v.m. fysieke beperkingen waar nodig verdere individueel afgestemde aanpassingen te realiseren (bv. het vrijmaken van verkeersruimtes, aanpassen van inrichting van lokalen, realiseren van een verzorgingsruimte, ruistruimte of ruimte voor therapie).
- f. Leerlingen met speciale onderwijsbehoeften kunnen in beperkte mate gebruik maken van een eigen plek die is toegerust voor de speciale onderwijsbehoeften.

⁵ In het dyslexieprotocol is opgenomen hoe gesignaleerd en gediagnosticeerd wordt en tevens hoe wordt omgegaan met leerlingen met vastgestelde dyslexie (o.a. extra tijd bij toetsen en examens, gebruik groot lettertype (arial 12), gebruik gesproken boeken).

EXPERTISE

- a. Er is binnen de school/afdeling een cultuur waarin professionaliteit met elkaar gedeeld wordt.
- b. De school/afdeling zorgt voor voortdurende professionalisering, o.a. door het organiseren van collegiale consultatie, intervisie en video-interactiebegeleiding.
- c. De school/afdeling heeft een systeem waarmee nieuwe leerkrachten ingewerkt worden in het omgaan met de speciale onderwijsbehoeften.
- d. Alle leraren laten tijdens hun lessen zien dat zij kunnen differentiëren in de klas. Zij passen niveau- en tempodifferentiatie toe, bevorderen samenwerkend leren van leerlingen en houden rekening met leerstijlen.
- e. Alle leraren zijn in staat om speciale onderwijsbehoeften te onderkennen die om extra ondersteuning vragen.
- f. Aanvullend daarop is binnen het interne ondersteuningsteam expertise beschikbaar m.b.t. handelingsgericht werken, het individueel ontwikkelingsperspectief en het werken met individuele leerlijnen.
- g. Er is sprake van een teamaanpak op gedrag in de klassensituatie en de vrije situatie (gezamenlijke afspraken op papier, werkend in de praktijk).
- h. Docenten zijn in staat om binnen de teamaanpak op gedrag maatwerk voor individuele leerlingen te leveren.
- i. Alle docenten beschikken over competenties om de ouders als partner te betrekken bij de onderwijsondersteuning en daarbij de didactische en pedagogische ondersteuningsbehoeften bespreekbaar te maken. Er wordt daarbij ook ruimte gemaakt voor de eigen deskundige inbreng van ouders.
- j. Binnen de school/afdeling is kennis beschikbaar van de onderwijszorgvoorzieningen in de regio.
- k. De school/afdeling houdt minimaal voor enkele docenten of groepen de bekwaamheid op peil t.a.v. de volgende aandachtsgebieden:
 - het signaleren van speciale onderwijsbehoeften m.b.t. leren en gedrag;
 - kennis en aanpak dyslexie;
 - kennis en aanpak dyscalculie;
 - kennis en aanpak AD(H)D;
 - kennis en aanpak ASS;
 - kennis en aanpak faalangst.
- l. Binnen de school/afdeling is kennis beschikbaar over psychiatrische stoornissen.
- m. Binnen de school/afdeling is kennis beschikbaar over leerlingen met een andere culturele achtergrond.
- n. De school /afdeling heeft een professionaliseringsbeleid gericht op het beschikbaar hebben van bovenstaande expertise.
- o. De zorgcoördinator en het managementteam hebben ruime kennis van en competenties op het gebied van de meest voorkomende speciale onderwijsbehoeften.
- p. Alle leraren beschikken over de volgende competenties:
 - kunnen betrekken van ouders als educatieve partner bij de onderwijsondersteuning;
 - kunnen voeren van een positieve en stimulerende dialoog met leerlingen over hun speciale onderwijsbehoeften;
 - kunnen voeren van een leerling-bespreking;
 - Kunnen opstellen en uitvoeren van een individueel ontwikkelingsperspectief.

SAMENWERKING MET EXTERNEN

a. De school/afdeling geeft samen met ketenpartners inhoud aan preventieve en curatieve ondersteuning d.m.v.:

- interventies van schoolmaatschappelijk werk;
- inschakelen van de jeugdarts;
- afstemming met het Centrum voor Jeugd en Gezin;
- inschakelen van het Bureau Jeugdzorg en geïndiceerde zorgverleners;
- inschakelen van GGZ;
- adequate communicatie met de leerplichtambtenaar en uitvoering van het regionaal verzuimprotocol Achterhoek.

b. De school/afdeling neemt deel aan een met de ketenpartners gevormd multidisciplinair overleg (bv. ZAT). Bij het multidisciplinair overleg zijn in ieder geval de zorgcoördinator, de orthopedagoog/psycholoog, schoolmaatschappelijk werk, schoolarts of schoolverpleegkundige, contactpersoon van het bureau Jeugdzorg en een leerplichtambtenaar betrokken. Op afroep is expertise vanuit het voortgezet speciaal onderwijs, politie, justitie en jeugd GGZ beschikbaar.

c. De school/afdeling werkt samen en stemt af met professionals uit het voortgezet speciaal onderwijs.

d. De school/afdeling werkt intensief samen met ketenpartners en zo nodig met de daarbij aangesloten jeugdhulpverleners.

e. Experts van externe organisaties zijn op afroep binnen de school/afdeling beschikbaar voor hulp aan leerlingen of docenten die met de leerlingen werken.